

Λύσεις στις ασκήσεις του Τετραδίου Εργασιών

Τετράδιο Εργασιών σελ. 34

1. Ποιοι εμπόδιζαν τα βυζαντινά εμπορικά καράβια να ταξιδεύουν στο Αιγαίο και τη δυτική Μεσόγειο; Τι σήμαινε για το Βυζάντιο και την οικονομία του η επανάκτηση αυτής της ευκαιρίας;

Οι Σαρακηνοί ήταν Άραβες πειρατές που έλεγχαν το Αιγαίο και τη δυτική Μεσόγειο. Μάλιστα, όταν κατέλαβαν την Κρήτη και την έκαναν ορμητήριο των πειρατικών επιδρομών τους, οι εμπορικοί δρόμοι της Μεσογείου ελέγχονταν σχεδόν αποκλειστικά από εκείνους. Οι Μακεδόνες αυτοκράτορες κατάφεραν να ξαναπάρουν τον έλεγχο των θαλάσσιων δρόμων από τους Σαρακηνούς, κάτι το οποίο ευνόησε σημαντικά το εμπόριο, τη ναυτιλία και κατ' επέκταση την οικονομία της αυτοκρατορίας. Πλέον μπορούσαν χωρίς φόβο να ταξιδεύουν στο Αιγαίο, την Αδριατική και τη Μεσόγειο.

2. Διαβάστε τα κείμενα-πηγές 2 και 4. Συζητήστε μεταξύ σας και αναζητήστε τους λόγους για τους οποίους νομίζετε ότι η βυζαντινή πολιτεία αντέδρασε με τόση αυστηρότητα στην παράνομη συμπεριφορά των δυνατών.

Σύμφωνα με τα δύο παραθέματα, δεν ήταν λίγες οι φορές που οι δυνατοί εκμεταλλεύονταν τους πένητες. Χρησιμοποιώντας διάφορα τεχνάσματα κατάφερναν να αρπάζουν τα κτήματά τους ή τα αγόραζαν σε εξευτελιστικές τιμές.

Στο πρώτο παράθεμα διαβάζουμε πως είχαν αποκτήσει εκτός από οικονομική και πολιτική δύναμη και δε δίσταζαν εκτός του να περιφρονούν τους νόμους, να αγνοούν τις προσταγές και του ίδιου του αυτοκράτορα. Στην δεύτερη πηγή ο Βασίλειος Β' με δύο νόμους προσπαθεί να περιορίσει τη δύναμη των πλούσιων γαιοκτημόνων. Αφενός, δίνει την εντολή να ακυρωθούν οι αγοραπωλησίες ανάμεσα σε δυνατούς και πένητες, καθώς δεν θεωρούνται έγκυρες και αφετέρου τονίζει πως αγοραπωλησίες πρέπει να γίνονται μόνο ανάμεσα σε άτομα της ίδιας τάξης, ώστε να αποφεύγονται οι αδικίες.

Η βυζαντινή πολιτεία αντέδρασε με τόση αυστηρότητα στην παράνομη συμπεριφορά των δυνατών για δύο λόγους. Από τη μία θεωρούσε πολύ άδικο οι πλούσιοι να εκμεταλλεύονται τους πένητες και αφετέρου καθώς έβλεπαν τη δύναμή τους να μεγαλώνει όλο και περισσότερο,

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

φοβήθηκαν μήπως μελλοντικά αποτελέσουν απειλή για τον αυτοκράτορα και διαταραχθεί η ηρεμία της αυτοκρατορίας.

3. Παρόμοια με τους Μακεδόνες αυτοκράτορες μέτρα, για την προστασία των πενήτων γεωργών από τους δυνατούς, είχαν πάρει και οι Ίσαυροι. Πώς εξηγείτε το γεγονός ότι αυτό επαναλαμβάνεται μετά από κάποιες δεκαετίες;

Οι Ίσαυροι με τον Γεωργικό Νόμο και οι Μακεδόνες αργότερα με τον νόμο του «Αλληλέγγυου», προσπάθησαν να προστατέψουν τους πένητες οι οποίοι πολλές φορές έπεφταν θύματα των δυνατών. Το ότι οι νόμοι για την προστασία των πενήτων γεωργών επαναλαμβάνονται μετά από κάποιες δεκαετίες ίσως οφείλεται στο ότι με το πέρασμα των ετών, η εφαρμογή τους χαλάρωσε, ειδικά μετά την εικονομαχία που είχε αναστατώσει την αυτοκρατορία για περισσότερο από έναν αιώνα.

4. Το «Επαρχιακό Βιβλίο» και οι «Νεαρές» διατάξεις ρύθμιζαν τις συναλλαγές και το επιτρεπόμενο κέρδος των βυζαντινών εμπόρων. Γίνεται κάτι ανάλογο σήμερα από την πολιτεία; Ποιοι έχουν αυτή την ευθύνη;

Με το «Επαρχιακό Βιβλίο» και τις «Νεαρές» οι Μακεδόνες αυτοκράτορες ρύθμισαν τα θέματα των εμπορικών συναλλαγών και έβαλαν όρια κέρδους στους εμπόρους, ώστε να αποφεύγονται οι παρανομίες. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και σήμερα, καθώς το κράτος ελέγχει την αύξηση των τιμών, προκειμένου να διεξάγονται ομαλά οι συναλλαγές. Την ευθύνη αυτή έχει κυρίως η Αγορανομία και το Υπουργείο Εμπορίου.

5. Διαβάστε το κείμενο για τις βυζαντινές συντεχνίες και σχολιάστε όσα αναφέρονται σ' αυτό. Παραλληλίστε τες με τα σημερινά επαγγελματικά σωματεία και εκτιμήστε τον κοινωνικό τους ρόλο.

Σύμφωνα με το κείμενο για τις βυζαντινές συντεχνίες, βασικό έργο των σωματείων αυτών ήταν η προστασία των επαγγελματιών και των καταναλωτών. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου να αποφεύγεται η αισχροκέρδεια, κάθε συντεχνία αγόραζε συλλογικά τις πρώτες ύλες, καθόριζαν τους μισθούς και τις τιμές των προϊόντων.

Οι συντεχνίες στο Βυζάντιο αντιστοιχούν στους σημερινούς συνεταιρισμούς γεωργών και κτηνοτρόφων και στα σημερινά

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

επαγγελματικά σωματεία. Όπως και τότε έτσι και σήμερα υπάρχουν σωματεία διαφόρων επαγγελμάτων, γιατρών, δικηγόρων κ.α. που σαν στόχο έχουν την προστασία των δικαιωμάτων τους και την προώθηση των συμφερόντων τους.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!